

Szakmai beszámoló
az NKA 204122/00519 (régi azonosító 3532/00355) azonosítószámú,
Az Életünk folyóirat (1963-2013), a Vasvármegye Hivatalos Lapja (1903-1950) és
fényképgyűjtemény digitalizálására
című pályázathoz

A Berzsényi Dániel Könyvtár – a digitalizálási tervben foglaltak szerint – kettős céllal tervez digitalizálást:

1. a könyvtár gyűjteményéhez való szélesebb körű intézményi és egyéni hozzáférés, intézményi hatókör kiterjesztése céljából.
2. az információhordozók rossz minősége és az intenzív használat miatt erősen rongálódásveszélyes sajtótermékeket kifejezetten archiválás céljából digitalizáljuk.

A digitalizálási programban a **könyvtár munkatársai** kétféle minőségben vesznek részt. Egyrészt a **munkaterv szerinti** ütemezéssel elvégzik a munkaidőbe illeszthető feladatokat (tartalmi előkészítés, digitalizálás, XML szerkesztés, folyamatos üzemeltetés), másrészt **pályázati erőforrások felhasználásával**, munkaidőn kívüli megbízással is a projekt résztvevőivé válnak. A program **külső szakértők, résztvevők** bevonását is igényli azokon a területeken, melyeken a szükséges szakismeret hiányos illetve a feladat elvégzéséhez nincs elegendő belső kapacitás. **Jelenlegi középtávú tervünkben kizárólag Vas megyei vonatkozású művek digitalizálása szerepel.** Ezzel a programmal a párhuzamosság veszélye nélkül kapcsolódhatunk a munkamegosztáson alapuló országos digitalizálási programba, a helyi közgyűjteményekkel együttműködést, koordinációt kezdeményezve.

TERV

Az NKA Közgyűjtemények Kollégiumához 2015. október 2-án benyújtott pályázatban terveztük:

- két Vas megyei időszaki kiadvány nyomtatott számainak és a Berzsényi Dániel Könyvtár fotótára 6000 egységének digitalizálását
- digitalizálandó dokumentumok jellemzői:
méret és állag:

Életünk 23,5 cm x 15,5 – 16,5 cm (kötésből adódó kül.), jó minőségű papíron

Vasvármegye Hivatalos Lapja 30,5 cm x 23 cm, savas, töredezett papíron

Fotók és képeslapok - téma: Szombathely és Vas megye települései, eseményei, állag: jó minőségű 21 cm x 28 cm-es kartonra ragasztott képek feliratokkal, téma szerinti rendezett állapotban, fém szekrényekben tárolva. A fotók mérete minden esetben más, átlagban 9 cm x 14 cm-esek.

A digitalizálás paraméterei (a lapra szedett állományt Canon dr-x10 c dokumentum-szkennelvel digitalizálják):

folyóiratok: 300 DPI felbontás, 24 bit színmélység 80%-os JPG tömörítés. A szkennelt képek alapján automatikus szövegfelismerés végzése, és irategységenként kétrétegű PDF állomány

készítése. A PDF állományokban lapszámonként könyvjelző elhelyezése. Az elkészült állomány Hungaricana Portálon való közzététele.

fotók és képeslapok: 600 DPI felbontás, 24 bit színmélység 100%-os JPG tömörítés. A képi dokumentumokról leírás készítése a Hungaricana Képeslapok adatbázis adatszerkezeté alapján. Az elkészült állomány Hungaricana Portálon való közzététele.

Digitalizálandó dokumentumok

(szerzői jogi kötelezettségek tisztázásával kiválasztott kiadványok)

Életünk irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat 1963-2013.

Laptulajdonos: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata.

Kiadó: Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár.

Főszerkesztő: Alexa Károly

Évi 10 szám (2014-) Negyedévente (2013). - Havonként (1979-). - Évenként háromszor (1963-1969). - Kéthavonként (1970-1978). - Többszöri évfolyamszámozás-tévesztését helyesbíti 1988-ban. - Különszám: 1948-49 150. évfordulójára (1998), Magyar Műhely Találkozó (1989), Repertórium 1963-1982 (1985). - Melléklet: Életünk műmelléklete (2002), Írottak Stúdió (1997-2002), Önálló cím nélküli melléklet (1988,1996,1998-2001). - Megváltozott megjelenési adatok: Szombathely: Vas M. Lapk. Váll. (1969-1990), Budapest: Arany János Lap- és Kvk. Kft. (1990-1992, 1992-1993), Budapest: Anonymus Kft. (1992, 1993-1994), Szombathely: Életünk Szerkesztőség (1994-1995), Szombathely: Vas M. Közgyűlése (1995-2012), Szombathely: BDK: Szombathely MJV Önkormányzata (2013-).

Az Életünk című folyóirat 1963-ban, Vas Megye Közgyűlésének alapításában indult, eleinte negyedéves, majd kéthavi, aztán havi rendszerességgel, országos terjesztésű irodalmi, művészeti és kritikai folyóiratként. Célja a minőségi irodalom közvetítése, az egyetemes szellemi értékek képviselése határokon belül és azokon túl.

Az öt évtizedre visszatekintő folyóirat a megye és a régió kulturális életében kiemelkedő szerepet töltött be, jelentős irodalmi művek első megjelenési helyeként. Vállalt feladata Vas megye és a nyugat-dunántúli régió irodalmi, művészeti, kulturális életének szemlézése, emellett a 80-as évektől – a magyarországi folyóiratok közt lényegében egyedülként – a határokon kívüli magyar irodalom bemutatása volt. A rendszerváltozással, az EU csatlakozással ezek a feladatok tovább bővültek, s az Életünk immáron közel egy évtizede az EU régióban gondolkodik közléseivel, rendezvényeivel: ennek köszönhetőek kapcsolataink az osztrák irodalommal, részint Burgenland kortárs alkotóival, részint Karintia irodalmi valamint Észak-Olaszország kulturális életével, és tovább erősödött együttműködésünk Szlovénia és Horvátország intézményeivel.

A folyóirat elsődleges célja a minőségi szépirodalom közlése/közvetítése; olyan válogatás mentén, amely kizárólag az irodalmi művek önértékeire figyel, s minden más, az irodalom hétköznapi létét gyakorta veszélyeztető külső szempontot figyelmen kívül hagy. A szépirodalmi közlések mellett az Életünk fóruma az irodalomtörténetnek,

irodalomtudománynak. Közléseikkel kapcsolódik a térség irodalomtörténeti múltjával kapcsolatos rendezvényekhez. 2006-tól az intézmény szakmai irányítója és gazdája a Vas Megyei Irodalmi Emléktúra útvonalnak.

Vasvármegye Hivatalos Lapja 1903-1950

Szombathely

A vármegyei szabályrendeletek, közérdekű határozatok, általános jellegű miniszteri vagy közép fokú hatósági rendeletek és utasítások kihirdetésére, értesítések, elvi jelentőségű határozatok és más hasonló természetű közlemények, valamint a hatóságok működését, intézkedések végrehajtását támogató egyéb hivatalos iratok közlésére szolgáló időszaki kiadvány.

1903. jan. 8-1950. jún. 15. Szünetelt: 1919. márc. 27-aug. 14.

Megj. hetenként, 1934: havonként kétszer.

Szerk. Herbst Géza, 1906. máj. 31: Horváth Dezső, dec. 6: Radó Gyula, 1921: Horváth Kálmán, 1924. nov. 27: Vidos Árpád, 1939. máj. 15: Tulok József, 1943. júl. 15: Mayer-Guary Guidó, 1945. okt. 15: Szüts Zoltán, 1949. márc. 15: Dancsó József.

Ny: Bertalanffy József, 1905: Seiler Henrik Utódai, 1916: Vasvármegye, 1918: Népnymoda, 1920: Martineum, 1921: Népnymoda, 1922. okt. 5: Pannónia, 1923: Vasvármegye, okt. 4: Dunántúli, 1927: Gábrriel Á[goston] Utóda, 1929: Martineum, 1930: Dunántúli, 1931: Martineum, 1932: Dunántúli, 1934: Kereskedelmi és Hírlap, 1936: Vasvármegye, 1945: Szabad Vasmegeye, 1947: Merkur, 1949: Vasmegeye, 1950: Dunántúli.

A hetente megjelent hivatalos közlöny a helytörténeti kutatás alapvető forrása, sajnálatosan, semmilyen feltárás nem könnyíti használatát, emiatt időigényes a használata, viszont kikerülhetetlen adatgyűjtemény a korabeli élet szinte minden területére vonatkozóan.

Fényképgyűjtemény. Berzsényi Dániel Megyei és Városi Könyvtár

- **-1945. 900 db**
- **1956- 5100 db**

A Berzsényi Dániel Könyvtár jelentős fényképgyűjteménnyel rendelkezik, ezek kisebb része 1945 előtti, elsősorban képeslap, valamint helyi alkotók munkái. A helytörténet iránti érdeklődés folyamatosan növekszik, kutatók, magánszemélyek és intézmények is jelentős számban használnak fel munkájukhoz, kiállításokhoz fényképeket a gyűjteményből.

A gyűjtemény fontos és gyakran kutatott része az 1956-ban indult helyi lap fotósainak munkáiból került állományunkba (a Berzsényi könyvtár tulajdonába vásárlással kerültek a Vas Népe fotók). A megye társadalmi, gazdasági, művészeti életének, hétköznapjainak dokumentumai a képek, melyeket önfeltáró és pontos adatokkal ellátott raktári rendben,

tűzbiztos tárolókban őriz könyvtárunk, ezért csak helyben, jelentős kutatóidő-ráfordítással hozzáférhető, az engedélyezett reprodukálás bonyolult, az eredeti dokumentum állagára veszélyes is lehet.

Időszaki kiállításaink is azt bizonyítják, hogy a gyűjtemény iránt a helyi közösség komoly érdeklődést mutat. Az adatbázisba szervezett, digitalizált dokumentumok széles közönség számára lehetnek hozzáférhető, olyan kutatókat és érdeklődőket is megszólíthatnak, akiknek eddig nem volt lehetőségük a gyűjteményben rejlő értékek felfedezésére.

PÁLYÁZATI TÁMOGATÁS

A Berzsenyi Dániel Könyvtár által benyújtott, 3532/00355 azonosító szám alatt nyilvántartásba vett pályázati cél támogatására, azaz *Az Életünk folyóirat (1963-2013), a Vasvármegye Hivatalos Lapja (1903-1950) és fényképgyűjtemény digitalizálására* a Közgyűjtemények Kollégiuma 029/35/15 számú döntése végrehajtásaként az Igazgatóság 5 521 500 Ft támogatást ítél meg, a megvalósítás teljesítési időtartamát 2015. 10. 15. és 2016. 03. 31. között határozva meg.

Az NKA Közgyűjtemények Kollégiuma által megítélt támogatás lehetővé tette számunkra az Életünk folyóirat 50 évfolyamának digitalizálását és adatbázissá szervezését, így megteremtve a lehetőséget, hogy széles használói kör számára váljon hozzáférhetővé a lap mérhetetlenül gazdag irodalmi, kritikai, irodalomelméleti és képzőművészeti anyaga, közte a határon túli magyar irodalom jelentős alkotásai. Feltevéseink szerint a digitalizálás és az adatbázisba szervezés – az eddig csak kevesek számára elérhető – Vasvármegye Hivatalos Lapja olvasói számára is kiváló kutatási lehetőséget biztosít. Továbbá a helyismereti fényképgyűjtemény szélesebb körű megismerését, hasznátságának emelkedését várjuk a 6000 fotó világhálón való megjelenésétől.

A DIGITALIZÁLÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

Az Arcanum Adatbázis Kft. által kért folyóirat lapra szedést a saját kötészeti műhelyünkben teljes körűtekintéssel végeztük a *Vasvármegye Hivatalos Lapja* 1903-1950-es évfolyamainak tekintetében a dokumentumok állagának legprecízebb megóvását figyelembe véve.

A képeslapokat, fotókat téma szerint válogatva rendszerezett formában készítettük elő a leltári szám, a megnevezés, az évszám és a szerző adatainak feltüntetésével.

Az előkészítés mikéntjéről, a kivitelezés végrehajtásáról részletes munkatervet készítettünk az elvégzendő részfeladatok, határidők megjelölésével, felelősök feltüntetésével:

1. A folyóiratok (Életünk, Vasvármegye Hivatalos Lapja), valamint a fotók és képeslapok digitalizálásra való előkészítési folyamatának leírása, időbeli ütemezése és a lebonyolítás megszervezése, valamint a digitalizálást követő utómunkálatok elvégzése
Hi.: 2015. november 1 - től 2016. március 31 - ig
2. A digitalizálandó fotók előkészítése, azonosítása, leírások kiegészítése

Hi.: 2015. december 1- től 2016. január 12 - ig

3. A digitalizálendő folyóiratok ellenőrzése, behasonlítása, hiánypótlása

Hi.: 2015. november 15 - től 2015. december 1 - ig

4. A digitalizálendő folyóiratok állományvédelmi szempontokat figyelembe vevő szétbontása, lapra szedése

Hi.: 2015. december 1 - től 2015. december 21 - ig

A fotók és képeslapok visszakereshetősége érdekében létrehozandó adatbázis mezőértékeinek kitöltését általunk megadott kulcsszavak hozzárendelésével segítettük.

Fotó- és képeslaptár 6000 dokumentuma digitalizálásának válogatási szempontjai:

- 1945 előtti képeslapok (válogatás nélkül, városok és községek anyagából egyaránt)
- reprint kiadású 1945 előtti képeslapok nem kerültek be, hiszen ezek szerzői jog alá esnek
- községek anyagai közül a településképek, utcaképek, templomok, kastélyok, szobrok, emlékművek, malmok, emlékházak, műemléki épületek, községi múzeumok (tájházak) fotói, valamint olyan felvételek, amelyek egyediek, kordokumentumnak tekinthetők (pl. Csipkerekén kigyulladt az első lámpa, az első televízió átadása valamelyik községi általános iskolának)
- híres emberek látogatásai: pl. politikusok, irodalmárok (ezekre a képekre nem lehetett eddig rákeresni, csak ha végignéztük a teljes állományt, amennyiben a fotók kiegészülnek adatbázisos formában pl. a Gazdag Erzsébet tárgyszóval, akkor az összes kép kikereshetővé válik, nem kell településenként végignézni az anyagot)
- kimaradtak az általános iskolák, óvodák, boltok, falusi kocsmák, vendéglátóhelyek stb. fényképei, mivel nem egyedi épületekről van szó, hanem a korra jellemző kockaépületekről, két ablakkal, mivel ezekben nyíltak az adott közintézmények, szolgáltató helyek
- városok (Bük, Celldömölk, Csepreg, Jánosháza, Körmend, Kőszeg, Óriszentpéter, Répcelak, Sárvár, Szentgotthárd, Szombathely, Vasvár, Vép) anyagai közül több került be, mivel nagyobb volt a merítési lehetőség is
- szerzői jogi kérdés miatt kimaradtak az MTI-s felvételek, 1945 utáni képeslapok, nem Vas Népe-s újságírók által készített fotók
- bekerültek a Vas Népe munkatársai (Jákfalvi Elemér, Nagy Ottó, Tóth Imre, Várdai Magda, Benkő Sándor, Czika László, Horváth Pál, Kaczmarski Zoltán, Horváth László, Tóth László, Horváth Csaba) által készített fotók
- szintén bekerültek Kovács Géza és Garas Kálmán felvételei (a könyvtár fizetett a felvételekért)
- minden tematikus egység át lett nézve, ezek közül válogatva kerültek be fényképek

- bekerültek látképek
- utcaképek
- egy-egy épület fotója (ha már szanált épületről van szó, akkor is, hiszen a város történetének része)
- építkezéseket ábrázoló fényképek
- gyárak, üzemek fotói (külső és belső képek)
- idegenforgalommal, vendéglátással, kulturális étellel, társadalmi, politikai eseményekkel (kisdobos-avatás, Lenin-szobor avatása) kapcsolatos fényképek
- oktatási intézmények, egyházi épületek, vallási események (pl. pápalátogatás) dokumentumai
- egészségügygel kapcsolatos fotók (kórházi szakrendelők belső képei is, technikatörténeti szempontból lehet jelentősége)
- közlekedéssel kapcsolatos képek (közlekedési eszközök fényképei)
- tudományos, művészeti élet dokumentumai, fontos emberek (miniszterek, tudományos, művészeti élet képviselői) látogatásai
- emlékművek, szobrok, műemléki épületek (pl. kastélyok) fotói
- az egy-egy személyt ábrázoló képek - perszonáliák (ezek elsősorban szombathelyi személyekről készültek)
- fontos szempont volt a fotók minősége is, így a reprint képek nem kerültek beválogatásra (néhány darab van és nagyon rossz a minőségük)
- nem kerültek be pl. az iskolák különböző sportcsapatai (tizenéves gyerekek név nélkül), de bekerült pl. a Haladás VSE ifjúsági birkózócsapata
- kiállítások felvételei közül azok, amelyek átfogó képet nyújtanak a rendezvényről, ill. a megnyitók képei közül azok, amelyek a kiállítót ábrázolják (pl. Szántó Piroska, Mészáros József)
- Május 1-jei felvételeink közül válogatva azok kerültek be, amelyek segítségével a politikai eseményről átfogó kép kapható, az adott kort tükrözik (transzparenszek szövegei)
- könyvtári fényképek közül a régi épületek (pl. Fő tér, átalakítás előtti felvételek), jelentősebb események (Pável-konferencia, Ünnepi Könyvhét, különböző kiállításokon készült képek) felvételei
- Vas megyei zenekarok, kórusok fotói (pl. Erkel Kórus)
- jelentős rendezvények felvételei (pl. Savaria Táncverseny, Kőszegi Várjátékok, Szőlő Jövésnek Ünnepe)

AZ ELKÉSZÜLT DIGITÁLIS TARTALOM LEÍRÁSA

(a megvalósult digitalizálás és képfeldolgozás módszere, paraméterei, tényleges munkaidő-ráfordítás)

a.

Az Arcanum Adatbázis Kft. a különböző formátumú, lapra szedhető folyóiratszámokat (72 000 folyóirat oldal) digitalizálta 300 dpi, true colour módban.

OCR technológiával digitális szöveget állított elő az Abby Fine Reader 12 program segítségével.

Kétretegű PDF fájlokat készített tartalomjegyzékkel (egy évfolyam egy PDF fájl, benne az egyes lapszámok, külön feltüntetve) és könyvészeti adatokkal ellátva. A digitális tartalmakat teljes szövegű kereshető adatbázisba építette, és online a Hungaricana Portálon keresztül publikálta.

b.

A kartonra ragasztott helytörténeti képgyűjteményt (6000 db fotó és képeslap) digitalizálta, 600 dpi, true colour módban, 100% JPG tömörítéssel. A képi dokumentumokról leírás készült a Hungaricana Képeslapok adatbázis adatszerkezete alapján (leltári szám, hely, cím, évszám, szerző), ami az adatbázisban összekapcsolódik a képi állománnyal. A kész adatbázist az Országgyűlési Könyvtár (a Hungaricana megrendelője és üzemeltetője) részére továbbította.

Tényleges teljes munkaidő-ráfordítás az Arcanum részéről: 1000 munkaóra

A Berzsényi Dániel Könyvtár helytörténeti képgyűjteménye, több más közgyűjtemény fényképgyűjteményi anyagával, előreláthatólag egy hosszabb fejlesztés eredményeként fog megjelenni a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon. Jelenleg nincs fotótára a Hungaricana felületnek, ezen tevékenykednek az Országgyűlési Könyvtárban. A Hungaricana Szerkesztőbizottsága befogadta a Berzsényi Dániel Könyvtár digitalizálási pályázatának eredményét és publikálja, amint a szoftverfejlesztési pályázata lezajlik.

Digitalizálás utáni teendők:

A lapra szedett Életünk évfolyamok (X 262 jelzetű, egykor kölcsönözhető példányok) törlése, zúzda bélyegzővel való ellátása.

A lapra szedett Savariensia gyűjteménybe tartozó (Hg. 19-es jelzetű) helyismereti folyóiratszámok újrakötése.

A digitalizált Életünk bemutatása 2016. április 14-én:

Alexa Károly főszerkesztő

Dr. Bokányi Péter főszerkesztő-helyettes

... és a közönség

További terveink az új digitális tartalom népszerűsítésére, figyelemfelhívó tájékoztatásra

- 2016. június 7-én az Ünnepi Könyvhét keretében szakmai napot szervezünk, amelyen az Arcanum Adatbázis Kft. képviselőjében Dr. Somfay Örs marketingigazgatót kértük fel a kollégáinkkal való találkozásra, tájékoztatásul a digitalizálási projektünk eredményéről, kiegészítve a Hungaricana Portálról szóló hasznos információkkal.
- Honlap, nyitólap:

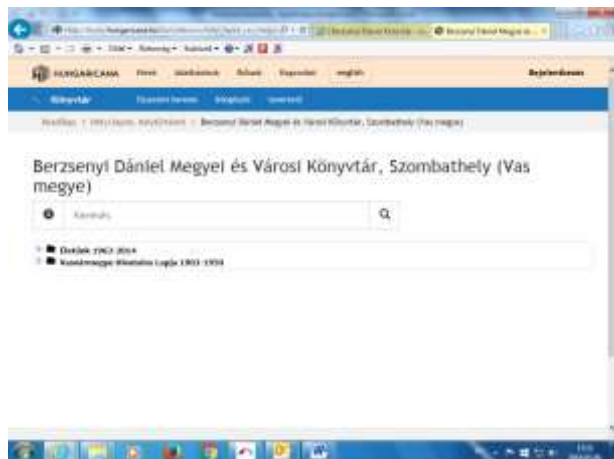
A létrehozott adatbázisra és az ahhoz tartozó digitális állományra utaló link a Berzsenyi Dániel Könyvtár honlapján:

<http://www.bdmk.hu/életunk>

http://www.bdmk.hu/Palyazataink/_Nemzeti_Kulturalis_Alap_palyazatok

Az elkészült digitális tartalom elérhetővé tétele a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon:

http://library.hungaricana.hu/hu/collection/helyi_lapok_vas_megye/

Ezúton is szeretnénk megköszönni a Tisztelt Kollégium támogatását.

Szombathely, 2016. május 24.

Dr. Baráthné Molnár Mónika
igazgatóhelyettes